

SMART⁺⁺

สรุป
เคมี
มัธยมปลาย

CHEMISTRY

PAT & วิชาสามัญ

เจาะลึกและตัวเข้ม!

แนวข้อสอบ PAT & วิชาสามัญ
เพื่อการสอบเข้ามหาวิทยาลัยทุกรูปแบบ

เนื้อหาเข้มข้น อ่านเข้าใจง่าย! เล่มเดียวเนื้อหาครบ!

COMPLETE CHEMISTRY

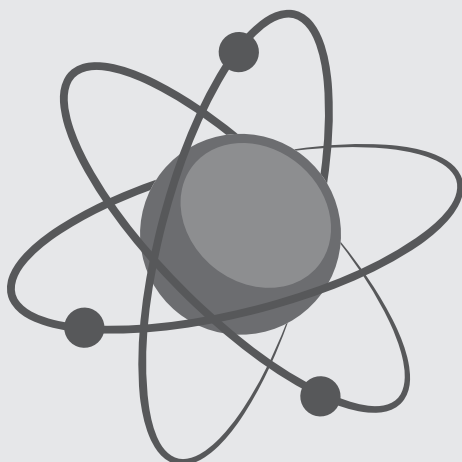

อ.อาทิศา พรหมจันทร์

สรุป
เคมี
มัธยมปลาย

CHEMISTRY

PAT & วิชาสามัญ

สรุปเคมี มัธยมปลาย CHEMISTRY PAT & วิชาสามัญ

ผู้เขียน : อาทิตา พรหมจันทร์

ราคา 270 บาท

พิมพ์ครั้งที่ 1 : กรกฎาคม 2559

สงวนลิขสิทธิ์โดย : บริษัท สมาร์ท อินเทลลิเจนท์ จำกัด

จัดพิมพ์โดย : **บริษัท สมาร์ท อินเทลลิเจนท์ จำกัด**

SM α RT⁺⁺

2387 อาคารรวมทุนพัฒนา ชั้น 3 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่

แขวงบางกะปิ เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310

โทร. 0-2318-4818 (10 คู่สาย)

แฟกซ์ : 0-2318-4809

E-mail : SM8RTINTEL@gmail.com

จัดจำหน่ายโดย : **บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน)**

เลขที่ 1858/87-90 ถนนบางนา-ตราด

แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260

โทรศัพท์ 0-2739-8000

โทรสาร 0-2751-5999

<http://www.se-ed.com>

พิมพ์ที่ : **บริษัท แอคทีฟ พรินท์ จำกัด**

โทร. 0-2530-4114 (8 คู่สาย)

ข้อมูลทางบรรณานุกรมหอสมุดแห่งชาติ

อาทิตา พรหมจันทร์.

สรุปเคมี มัธยมปลาย CHEMISTRY PAT & วิชาสามัญ. --กรุงเทพฯ : สมาร์ท อินเทลลิเจนท์, 2559.

402 หน้า.

1. เคมี--การศึกษาและการสอน (มัธยมศึกษา). I. ชื่อเรื่อง.

540.76

ISBN (E-Book) 978-616-7972-17-6

คำนำ

หนังสือ “สรุปเคมี มัธยมปลาย CHEMISTRY PAT & วิชาสามัญ” เล่มนี้ ผู้เขียนได้เรียบเรียงเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยสรุปเนื้อหาที่เป็นสาระ สำคัญในแต่ละเรื่องทั้งหมด 13 บทพร้อมแนวข้อสอบ และเฉลย ที่อธิบายไว้อย่างละเอียดเข้าใจง่าย เหมาะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในการเพิ่มทักษะการเรียนรู้และความเข้าใจในวิชาเคมี เพื่อเตรียมตัวสอบในระดับชั้น ม. 4 - ม. 6 และนักเรียนหรือผู้ที่ต้องการเตรียมความพร้อมก่อนสอบ ไม่ว่าจะเป็นการสอบ แอดมิชชัน O-Net PAT หรือวิชาสามัญ

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ สรุปเคมี มัธยมปลาย CHEMISTRY PAT & วิชาสามัญ เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนในการนำไปใช้ประกอบการเรียน และช่วยเพิ่มคะแนนในการสอบคัดเลือกต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

ด้วยความปรารถนาดี

อาทิตา พรหมจันทร์

สารบัญ

คำนำ	3
สารบัญ	4
บทที่ 1 อะตอมและตารางธาตุ	9
1. แบบจำลองอะตอม	10
2. อนุภาคมูลฐานของอะตอม	14
3. การจัดเรียงอิเล็กตรอน	16
4. เลขออกซิเดชันของธาตุและไอออน	21
5. ตารางธาตุ	23
6. แนวโน้มสมบัติตามตารางธาตุ	24
แนวข้อสอบพร้อมเฉลย	28
บทที่ 2 พันธะเคมี	41
1. การเกิดสารประกอบ	42
2. พันธะไอออนิก	43
3. พันธะโคเวเลนต์	48
4. พันธะโลหะ	61
5. ตารางเปรียบเทียบสมบัติของสารประเภทต่าง ๆ	62
แนวข้อสอบพร้อมเฉลย	63
บทที่ 3 สมบัติของธาตุและสารประกอบ	77
1. สมบัติของธาตุหมู่ต่าง ๆ	78
2. ตำแหน่งของไฮโดรเจนในตารางธาตุ	79
3. สมบัติของสารประกอบ	79
4. ธาตุแทรนซิชัน	81
5. ธาตุกัมมันตรังสี	84
6. การคำนวณค่าครึ่งชีวิต	86
แนวข้อสอบพร้อมเฉลย	87

bnที่ 4 | ปริมาณสารสัมพันธ์ 99

1. มวลอะตอม	100
2. มวลโมเลกุล	101
3. โมล (mol)	102
4. สารละลาย	105
5. การเปลี่ยนหน่วยและความเข้มข้นของสารละลาย	108
6. สมบัติคอลลิเกทีฟของสารละลาย	110
7. กฎทรงมวล	112
8. กฎสัดส่วนคงที่	112
9. กฎของเกย์-ลูสแซก	113
10. กฎของอาโวกาโดร	114
11. สูตรเคมี	114
12. ปฏิกิริยาเคมี	117
แนวข้อสอบพร้อมเฉลย	126

bnที่ 5 | ของแข็ง ของเหลว แก๊ส 143

1. สถานะของสาร	144
2. การเปลี่ยนแปลงพลังงานของระบบ	144
3. สมบัติของของแข็ง	146
4. สมบัติของของเหลว	149
5. สมบัติของแก๊ส	152
แนวข้อสอบพร้อมเฉลย	156

bnที่ 6 | อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี 169

1. อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี	170
2. กลไกของปฏิกิริยา	173
3. กฎอัตรา (Rate Law)	176
4. ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี	178
แนวข้อสอบพร้อมเฉลย	181

บทที่ 7 | สมดุลเคมี 197

1. การเกิดปฏิกิริยาเคมี	198
2. ภาวะสมดุล	198
3. สมดุลเคมี	198
4. ค่าคงที่สมดุล (K)	200
5. ความสัมพันธ์ของค่าคงที่สมดุล	203
6. การรบกวนสมดุลเคมี	203

แนวข้อสอบพร้อมเฉลย 207

บทที่ 8 | กรดเบส 225

1. สารละลายกรดและสารละลายเบส	226
2. ทฤษฎีกรดและเบส	227
3. คู่กรด-เบส	228
4. ความแรงของกรดไฮโดรและกรดออกซี	229
5. การคำนวณเกี่ยวกับกรดแก่และเบสแก่	230
6. สูตรการคำนวณเกี่ยวกับกรดอ่อน เบสอ่อน และน้ำ	231
7. อินดิเคเตอร์	233
8. ปฏิกิริยาของกรดและเบส	233
9. สารละลายบัฟเฟอร์	238

แนวข้อสอบพร้อมเฉลย 240

บทที่ 9 | ปฏิกิริยาไฟฟ้าเคมี 259

1. ปฏิกิริยาไฟฟ้าเคมี	260
2. การดุลสมการรีดอกซ์	261
3. ศักย์ไฟฟ้ามาตรฐานของครึ่งเซลล์ (E^0)	263
4. ปฏิกิริยาระหว่างโลหะกับไอออนของโลหะ	264
5. เซลล์ไฟฟ้าเคมี	265
6. การผุกร่อนของโลหะและการป้องกัน	272
7. ตารางเปรียบเทียบระหว่างเซลล์กัลวานิกและอิเล็กโทรไลต์	272

แนวข้อสอบพร้อมเฉลย 273

บทที่ 10 | ธาตุและสารประกอบในอุตสาหกรรม 289

1. อุตสาหกรรมแร่	290
2. แร่รัตนชาติ	293
3. อุตสาหกรรมเซรามิกส์	294
4. อุตสาหกรรมการผลิตโซเดียมคลอไรด์	297
5. การใช้ประโยชน์จากโซเดียมคลอไรด์	298
6. อุตสาหกรรมปุ๋ย	301
แนวข้อสอบพร้อมเฉลย	303

บทที่ 11 | สารอินทรีย์ 315

1. สารประกอบไฮโดรคาร์บอน	316
2. สารประกอบอินทรีย์	322
3. การอ่านชื่อสารประกอบอินทรีย์ (IUPAC)	328
4. ไอโซเมอร์	329
แนวข้อสอบพร้อมเฉลย	331

บทที่ 12 | เชื้อเพลิงซากดึกดำบรรพ์และผลิตภัณฑ์ 345

1. เชื้อเพลิงซากดึกดำบรรพ์ (เชื้อเพลิงฟอสซิล)	346
2. การกลั่นปิโตรเลียม	347
3. ปิโตรเลียมที่ควรทราบ	350
4. อุตสาหกรรมปิโตรเลียม	352
5. พอลิเมอร์ (Polymer)	352
6. ยาง	357
7. แก๊สพิษหรือสารมลพิษ	358
8. มลพิษทางน้ำและการกำหนดคุณภาพน้ำ	360
แนวข้อสอบพร้อมเฉลย	361

บทที่ 13	สารชีวโมเลกุล	373
	1. คาร์โบไฮเดรต	374
	2. โปรตีน	376
	3. ไขมันและน้ำมัน	379
	4. กรดนิวคลีอิก	382
	5. สรุปการทดสอบสารชีวโมเลกุลชนิดต่าง ๆ	383
	แนวข้อสอบพร้อมเฉลย	384
	ค่าศักย์ไฟฟ้ามาตรฐานของครึ่งเซลล์รีดอกซ์ที่ 25 °C	399
	เกี่ยวกับผู้เขียน	401

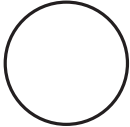
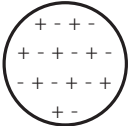
ບຸກຄົນ

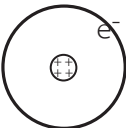
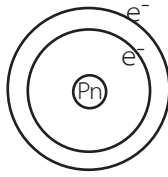
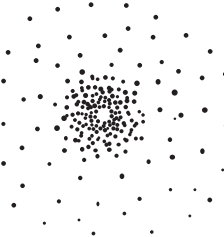
1

ອະຕອມແລະ
ຕາຣາງຮາຕຸ

1. แบบจำลองอะตอม

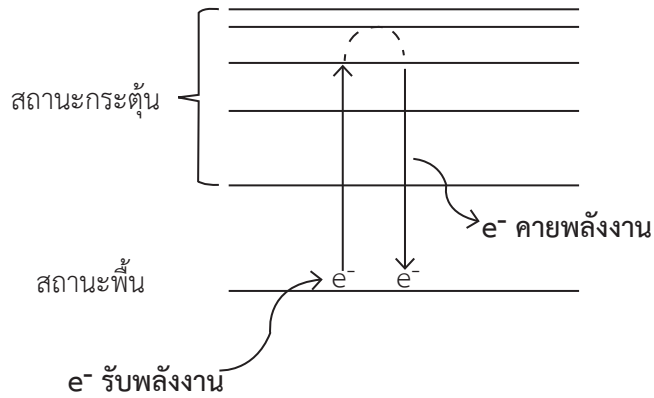
ผู้ทดลอง	การค้นพบ	ทฤษฎีอะตอม	แบบจำลองอะตอม
ดอลตัน 2346	<ul style="list-style-type: none"> - ทำลาย สร้างใหม่ แยกย่อย <p>ไม่ได้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยเล็กที่สุด คือ อะตอม - อะตอมของธาตุเดียวกันจะเหมือนกัน - สารประกอบ = ธาตุ + ธาตุ (อัตราส่วนคงที่) - อะตอมมีลักษณะเป็นทรงกลมและเป็นอนุภาคที่เล็กที่สุดซึ่งแบ่งแยกไม่ได้ และไม่สามารถสร้างขึ้นใหม่หรือทำให้สูญหายไป 	
โกลด์ชไตน์ (2429)	<ul style="list-style-type: none"> - ค้นพบโปรตอน (p) - พบว่าประจุต่อมวลของโปรตอน (e/m) ไม่คงที่ ขึ้นอยู่กับชนิดของแก๊ส 	-	-
ทอมสัน (2440)	<ul style="list-style-type: none"> - ค้นพบอิเล็กตรอน (e⁻) - พบว่าค่าประจุต่อมวลของอิเล็กตรอน (e/m) คงที่ โดยมีค่าเท่ากับ 1.76×10^8 C/g 	อะตอมประกอบด้วยอนุภาคโปรตอนและอิเล็กตรอนกระจายอยู่ทั่วไปอย่างสม่ำเสมอ อะตอมในสภาพที่เป็นกลางทางไฟฟ้าจะมีจำนวนประจุบวกเท่ากับประจุลบ	
มิลลิแกน (2451)	<ul style="list-style-type: none"> - ค้นพบค่าประจุของ e⁻ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1.602×10^{-19} C - ค้นพบค่ามวลของ e⁻ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 9.109×10^{-28} g 	-	-

ผู้ทดลอง	การค้นพบ	ทฤษฎีอะตอม	แบบจำลองอะตอม
รัทเทอร์ฟอร์ด (2454)	<ul style="list-style-type: none"> - ค้นพบนิวเคลียส - ค้นพบค่ามวลของ p ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1.673×10^{-24} g 	อะตอมประกอบด้วยนิวเคลียสที่มีโปรตอนรวมอยู่ตรงกลาง มีขนาดเล็กและมีมวลมาก และมีอิเล็กตรอนซึ่งมีมวลน้อยวิ่งวนอยู่รอบ ๆ นิวเคลียส	
แชดวิก (2475)	<ul style="list-style-type: none"> - ค้นพบนิวตรอน (n) 	-	-
นีล โบร์	<ul style="list-style-type: none"> - ค้นพบการจัดเรียง e^- ตามชั้นระดับพลังงาน - สร้างแบบจำลองที่ใช้มาจนถึงปัจจุบัน 	อะตอมเป็นทรงกลมประกอบด้วยนิวเคลียสซึ่งมีโปรตอนและนิวตรอนอยู่ตรงกลางและมีอิเล็กตรอนวิ่งรอบ ๆ เป็นชั้น ๆ	
กลุ่มหมอกของชเรอดิงเงอร์	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่สามารถบอกตำแหน่งที่แน่นอนของ e^- ได้ 	อะตอมประกอบด้วยกลุ่มหมอกของอิเล็กตรอนรอบ ๆ นิวเคลียส ซึ่งเราไม่สามารถบอกตำแหน่งที่แน่นอนของอิเล็กตรอนได้ บอกได้เพียงบริเวณนั้นมีโอกาสที่จะพบอิเล็กตรอนมากหรือน้อยเท่านั้น	

ระดับพลังงานของอิเล็กตรอนและการคำนวณพลังงานของแสงสีต่าง ๆ

- การเปลี่ยนระดับพลังงานของอิเล็กตรอน

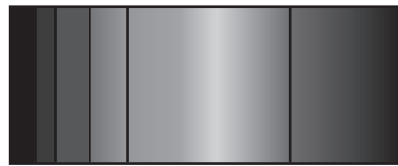
เมื่อ e^- ได้รับความพลังงาน e^- จะขยับขึ้นไปอยู่ในระดับชั้นพลังงานที่สูงกว่า (สถานะกระตุ้น) แต่เป็นสถานะที่ไม่เสถียร e^- จึงพยายามปรับตัวเพื่อให้กลับมายู่สถานะพื้น โดยการคายพลังงานออกมาในรูปแสงหรือเรียกว่า **สเปกตรัม**

สเปกตรัมมีอยู่หลายชนิด ได้แก่

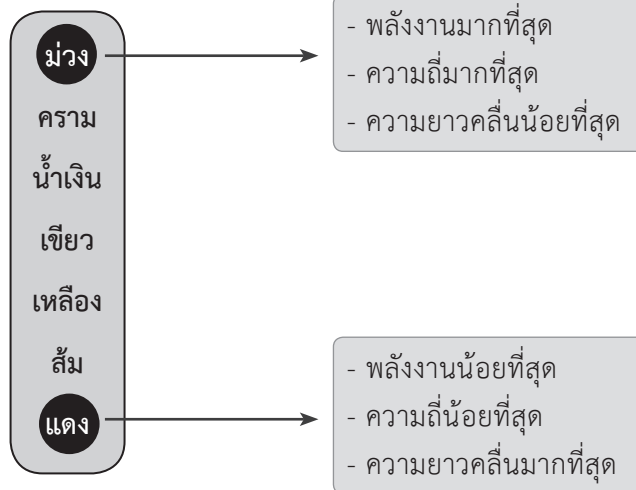

สเปกตรัมต่อเนื่อง

สเปกตรัมไม่ต่อเนื่อง

ลำดับสีของสเปกตรัม

• การคำนวณพลังงานของแสงสีต่าง ๆ

สูตรคำนวณพลังงานของแสงสีต่าง ๆ

$$E = \frac{hc}{\lambda} = h\nu, \nu = \frac{c}{\lambda}$$

- เมื่อ
- E = พลังงานของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า (J)
  - h = ค่าคงที่ของพลังค์ (6.626×10^{-34} Js)
  - c = ความเร็วแสง (3.0×10^8 m/s)
  - λ = ความยาวคลื่น (m)
  - ν = ความถี่ (Hz)

เมื่อนำค่าคงที่มาคำนวณจะได้สูตรใหม่ดังนี้

$$E = \frac{hc}{\lambda} = \frac{6.626 \times 10^{-34} \times 3 \times 10^8}{\lambda}$$

$$= \frac{1.9878 \times 10^{-25}}{\lambda}$$

$$E = \frac{1.9878 \times 10^{-25}}{\lambda}$$

λ มีหน่วยเป็น m เท่านั้น แต่โจทย์มักกำหนดหน่วย nm มาให้ ซึ่งสามารถแปลงหน่วยได้

$1 \text{ nm} = 10^{-9} \text{ m}$

ตัวอย่าง

เส้นสเปกตรัมสีเขียวมีความยาวคลื่น 495 nm มีพลังงานและความถี่เท่าใด
($h = 6.626 \times 10^{-34}$ Js, $c = 3 \times 10^8$ m/s)

วิธีทำ

$$E = \frac{hc}{\lambda} = \frac{6.626 \times 10^{-34} \times 3.0 \times 10^8}{495 \times 10^{-9}}$$

$$= 4.01 \times 10^{-19} \text{ J}$$

$$\nu = \frac{c}{\lambda} = \frac{3 \times 10^8}{495 \times 10^{-9}}$$

$$= 6.06 \times 10^{14} \text{ Hz}$$

∴ เส้นสเปกตรัมสีเขียวมีพลังงาน 4.01×10^{-19} J และความถี่ 6.06×10^{14} Hz

2. อนุภาคมูลฐานของอะตอม

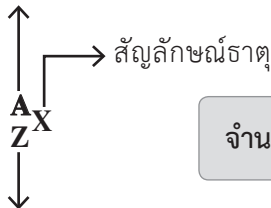
อนุภาค	ตำแหน่งในอะตอม	ประจุไฟฟ้า (คูลอมบ์)	มวล (กรัม)	ชนิดประจุไฟฟ้า
โปรตอน (p)	ในนิวเคลียส	1.602×10^{-19}	1.673×10^{-24}	+1
นิวตรอน (n)	ในนิวเคลียส	0	1.675×10^{-24}	0
อิเล็กตรอน (e ⁻)	วิ่งรอบนิวเคลียส	1.602×10^{-19}	9.109×10^{-28}	-1

โปรตอนเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า “**ประจุในนิวเคลียส**” เนื่องจากในนิวเคลียสประกอบด้วย โปรตอนและนิวตรอน แต่นิวตรอนไม่มีประจุ ดังนั้นประจุในนิวเคลียสก็คือ โปรตอน นั่นเอง

สัญลักษณ์นิวเคลียร์

เลขมวล (atomic mass) คือ จำนวนโปรตอน + นิวตรอน

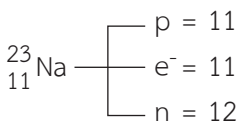

จำนวนนิวตรอน = เลขมวล - เลขอะตอม

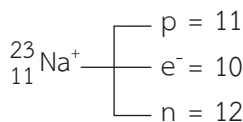
เลขอะตอม (atomic number) คือ จำนวนโปรตอน (ในอะตอมที่เป็นกลาง p = e⁻)

ตัวอย่างสัญลักษณ์นิวเคลียร์

อะตอมเป็นกลาง

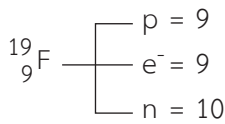

ไอออนบวก

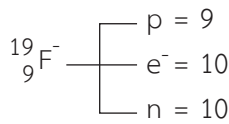

ไอออนบวก = เสีย e⁻

อะตอมเป็นกลาง

ไอออนลบ

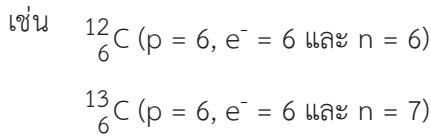
ไอออนลบ = รัับ e^-

การที่ธาตุหรือสารประกอบกลายเป็นไอออนบวกหรือไอออนลบ เกิดจากการเสียหรือรัับ e^- เท่านั้น โดยที่ p ยังคงมีค่าเท่าเดิมเสมอ แต่กรณีที่มีการดึงหรือรัับ p จะทำให้เกิดสารใหม่ขึ้นได้

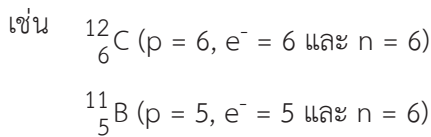
ไอโซโทป ไอโซโทน ไอโซบาร์ และไอโซอิเล็กทรอนิกส์

- ไอโซโทป = ธาตุเดียวกัน + โปรตอน (p) เท่ากัน

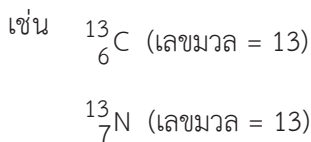
${}_{6}^{12}\text{C}$, ${}_{6}^{13}\text{C}$ เป็นธาตุเดียวกัน (C) และมีโปรตอนเท่ากัน (6) ดังนั้นจึงเป็นไอโซโทปกัน

- ไอโซโทน = ธาตุต่างชนิด + นิวตรอน (n) เท่ากัน

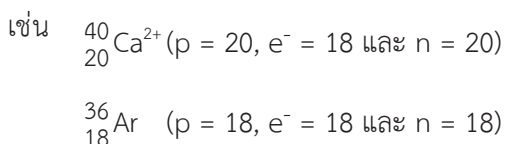
${}_{6}^{12}\text{C}$, ${}_{5}^{11}\text{B}$ เป็นธาตุต่างชนิด (C, B) แต่มีนิวตรอนเท่ากัน (6) ดังนั้นจึงเป็นไอโซโทนกัน

- ไอโซบาร์ = ธาตุต่างชนิด + เลขมวลเท่ากัน

${}_{6}^{13}\text{C}$, ${}_{7}^{13}\text{N}$ เป็นธาตุต่างชนิด (C, N) แต่มีเลขมวลเท่ากัน (13) ดังนั้นจึงเป็นไอโซบาร์กัน

- ไอโซอิเล็กทรอนิกส์ = ธาตุต่างชนิด + อิเล็กตรอน (e^-) เท่ากัน

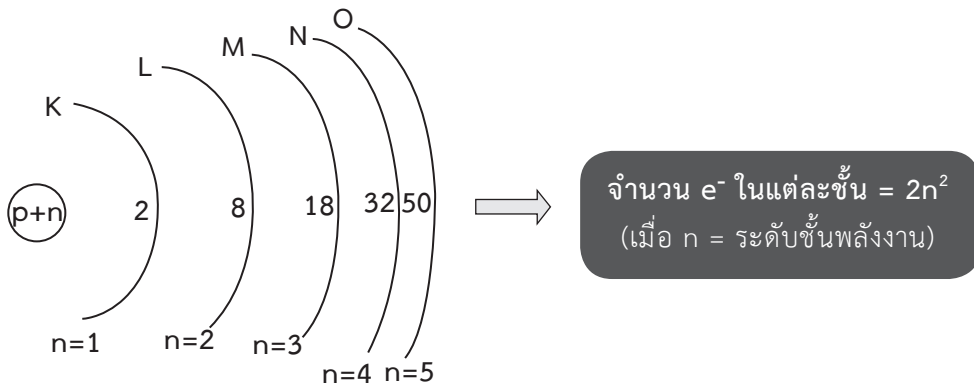
${}_{20}^{40}\text{Ca}^{2+}$, ${}_{18}^{36}\text{Ar}$ เป็นธาตุต่างชนิด (Ca, Ar) แต่มีอิเล็กตรอนเท่ากัน (18) ดังนั้นจึงเป็นไอโซอิเล็กทรอนิกส์กัน

3. การจัดเรียงอิเล็กตรอน

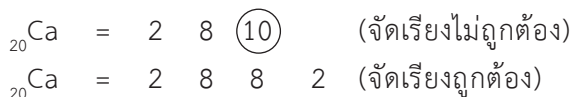
การจัดเรียงอิเล็กตรอนในระดับพลังงานหลัก

1. ระดับชั้นพลังงานรอบ ๆ นิวเคลียสหรือที่เรียกว่า **Shell** จะมีชื่อเรียกแต่ละชั้นว่า ชั้น K, L, M, N, O, ... หรือชั้น $n=1, n=2, n=3, n=4, n=5, \dots$
2. แต่ละระดับชั้นพลังงานมีอิเล็กตรอนบรรจุได้มากที่สุดดังนี้

ระดับชั้นพลังงาน		จำนวน e^- ที่บรรจุในแต่ละระดับชั้นพลังงาน = $2n^2$
$n=1$	K	2
$n=2$	L	8
$n=3$	M	18
$n=4$	N	32
$n=5$	O	50

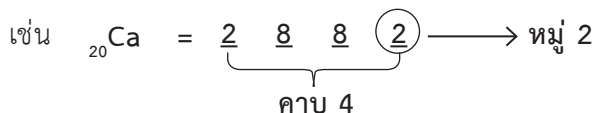
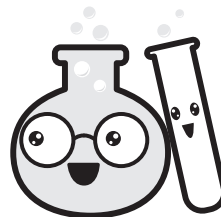

3. การจัดเรียงอิเล็กตรอนจะเริ่มจัดลงในระดับชั้นพลังงานต่ำหรือชั้นในก่อน โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ชั้น K, L, M, N, O, ...
4. จัดอิเล็กตรอนลงในระดับชั้นพลังงานที่ต่ำกว่าให้เต็มจำนวนที่สามารถบรรจุได้ก่อนแล้วจึงจัดชั้นต่อไป แต่มี **ข้อยกเว้น** คือ ในชั้นพลังงานวงนอกสุด จะจัดอิเล็กตรอนได้ไม่เกิน 8 อิเล็กตรอน โดยสามารถบรรจุอิเล็กตรอนให้เข้ากับชั้นพลังงานก่อนหน้าได้ เพื่อตัดทอนให้ชั้นพลังงานวงนอกสุดมีอิเล็กตรอนไม่เกิน 8 อิเล็กตรอน เช่น

5. การจัดเรียงอิเล็กตรอนสามารถบอกหมู่และคาบของธาตุได้โดย

จำนวนอิเล็กตรอนวงนอกสุด = หมู่
จำนวนระดับชั้นพลังงาน = คาบ

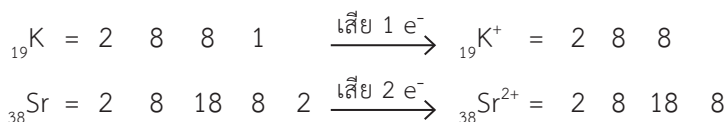

ตัวอย่างการจัดอิเล็กตรอนในระดับพลังงานหลัก

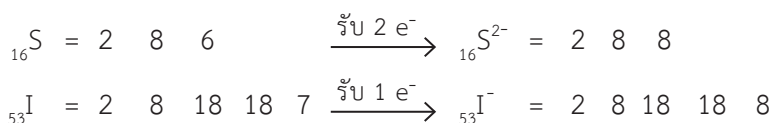
${}_{10}\text{Ne}$	=	2	8					หมู่ 8	คาบ 2
${}_{19}\text{K}$	=	2	8	8	1			หมู่ 1	คาบ 4
${}_{38}\text{Sr}$	=	2	8	18	8	2		หมู่ 2	คาบ 5
${}_{53}\text{I}$	=	2	8	18	18	7		หมู่ 7	คาบ 5
${}_{85}\text{At}$	=	2	8	18	32	18	7	หมู่ 7	คาบ 6

• การจัดเรียงอิเล็กตรอนของไอออนบวกและไอออนลบ

ไอออนบวก เกิดจากระดับชั้นพลังงานนอกสุดถูกดึงอิเล็กตรอนออกไป เช่น

ไอออนลบ เกิดจากการที่ระดับชั้นพลังงานนอกสุดรับอิเล็กตรอนเข้ามา เช่น

• การจัดเรียงอิเล็กตรอนของธาตุทรานซิชัน

ธาตุทรานซิชันที่นิยมนำมาจัดเรียงอิเล็กตรอน คือ ธาตุที่มีเลขอะตอม 21-30 โดยการจัดเรียงอิเล็กตรอนนั้นจะไม่เหมือนกับการจัดเรียงอิเล็กตรอนของธาตุหมู่ 1-8 เนื่องจากธาตุทรานซิชันจะมีเวเลนซ์อิเล็กตรอนหรืออิเล็กตรอนวงนอกสุดเท่ากับ 2 ยกเว้น ${}_{24}\text{Cr}$ และ ${}_{29}\text{Cu}$ ที่มีเวเลนซ์อิเล็กตรอนเท่ากับ 1

ธาตุ	การจัดเรียง e ⁻	ไอออน	การจัดเรียง e ⁻
₂₂ Ti	2 8 10 2	₂₂ Ti ²⁺	2 8 10
₂₄ Cr	2 8 13 <u>1</u>	₂₄ Cr ⁺	2 8 13
₂₉ Cu	2 8 18 <u>1</u>	₂₉ Cu ⁺	2 8 18
₃₀ Zn	2 8 18 2	₃₀ Zn ²⁺	2 8 18

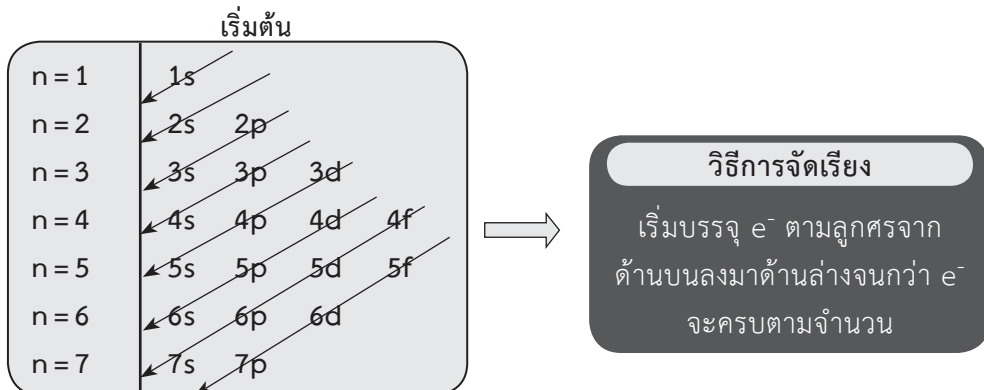
การจัดเรียงอิเล็กตรอนในระดับพลังงานย่อย

จากการศึกษาเส้นสเปกตรัมของธาตุต่าง ๆ พบว่าระดับพลังงานหลักจะประกอบด้วยระดับพลังงานย่อย ดังนี้

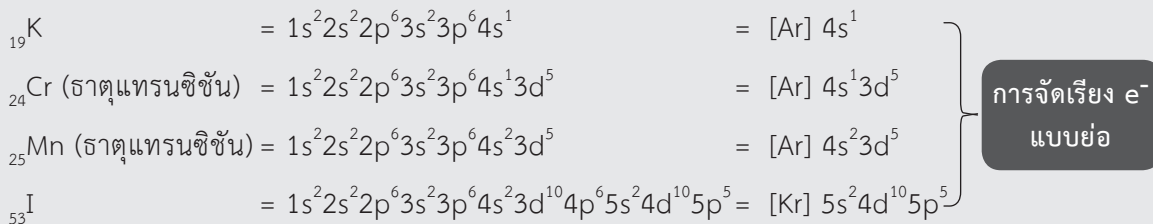
Sharp (s) , Principal (p)
Diffuse (d) , Fundamental (f)

ระดับพลังงานย่อย	จำนวน e ⁻ ที่มีได้มากที่สุดในแต่ละระดับพลังงานย่อย
s	2
p	6
d	10
f	14

การจัดเรียงอิเล็กตรอนในระดับพลังงานย่อยมีรูปแบบดังต่อไปนี้

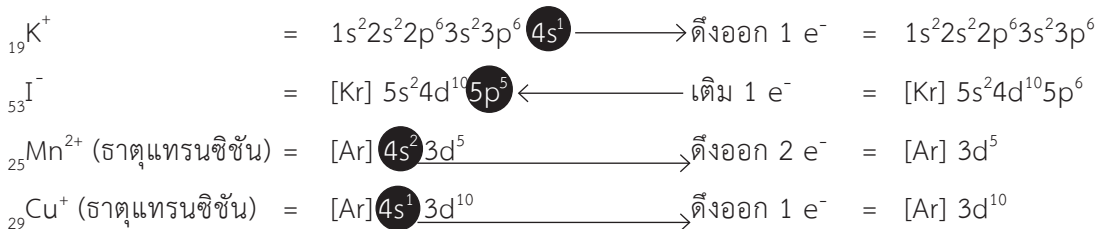

ตัวอย่างการจัดเรียงอิเล็กตรอนในระดับพลังงานย่อย

หมายเหตุ : ตัวเลขด้านบนของระดับพลังงานย่อยต่าง ๆ คือ จำนวนของ e^- ที่บรรจุอยู่ในระดับพลังงานย่อยนั้น

สำหรับการจัดเรียงอิเล็กตรอนของไอออนบวกและไอออนลบนั้น ต้องดึงหรือรับอิเล็กตรอนจากระดับชั้นพลังงานสูงสุดเท่านั้น โดยเรียงตามพลังงานหลัก $n = 1$ ถึง $n = 7$ เช่น

ข้อควรจำ

ธาตุโลหะ จะลงท้ายด้วยชั้น s
 ธาตุอโลหะ จะลงท้ายด้วยชั้น p
 ธาตุแทรนซิชัน จะลงท้ายด้วยชั้น d และ f

การจัดเรียงอิเล็กตรอนในออร์บิทัล

ออร์บิทัล เป็นที่อยู่ของ e^- แทนด้วยสัญลักษณ์ $\square$ ส่วน e^- ภายในออร์บิทัลจะแทนด้วยสัญลักษณ์ $\uparrow$ (1 e^- แทนด้วย 1 ลูกศร) แต่ระดับพลังงานย่อยมีจำนวนออร์บิทัลดังนี้